

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö

LAUSUNTO
30.11.2018

1
TEM/2211/00.06.01/2018

Viite: Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö kansallisen metsästrategian 2025 päivityksestä (MMM023:00/2015)

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä (TEM) lausuntoa viitekohdassa mainitusta asiasta.

TEM pitää metsästrategian päivitystä ajankohtaisena, kattavana ja tasapainoisena metsäalan nopean kehittymisen ja metsiin kohdistuvien erilaisten käyttötarpeiden suhteen. Aktiivinen, resurssitehokas ja kestävä metsätalous luo perustan suomalaisen metsäbiotalouden kasvulle ja kehitymiselle. Erittäin kannatettavaa on strategian tavoite lisätä digitalisaation, avoimen metsävaratiedon ja paikkatiedon hyödyntämistä metsävarojen aktiivisessa, taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävässä ja monipuolisessa käytössä.

TEM pitää hyvänä uusien puupohjaisten tuotteiden nostamista selkeäksi omaksi strategiseksi hankkeeksi.

Energiakysymysten osalta TEM lausuu seuraavaa.

TEM:in toimialaan kuuluu mm. energiapolitiikka sekä ilmastopolitiikan kansallisen valmistelun ja toimeenpanon yhteensovittaminen. Lausunolle tullessa kansallisessa metsästrategiassa tuodaan esille kytkentä energia- ja ilmastostrategian toimeenpanoon.

TEM haluaa tuoda esille, että uusiutuvan energian lisäämisessä ollaan pääosin menossa entistä enemmän markkinalähtöiseen suuntaan.

Energia- ja ilmastostrategiassa todetaan metsäbiomassan energiakäytöstä seuraavaa:

"Metsäbiomassan merkitys Suomessa uusiutuvan energian raaka-aineena on ratkaisevan tärkeä. Tavoitteena on, että suurin osa metsäpohjaisesta energiasta tuotetaan edelleen markkinaehtoisesti muun puun käytön sivuvirroista."

TEM esittää, että kansallisen metsästrategian mittareista poistettaisiin energialähdekohtaiset (met-sähake) luvut ja seurattaisiin metsäpohjaisen energian osuutta sekä sitä kuinka suuri osa siitä tuote-taan markkinaehtoisesti muun puun käytön sivuvirroista. Energia- ja ilmastostrategian skenaarioiden mukaista metsähakkeen määrää ja hakkuutähteidensä sekä kantojen määrää ei tule tulkita tavoitteiksi.

TEM vastaa mm. uusiutuvan energian direktiivin kansallisesta toimeenpanosta. Toimeenpanossa hyödynnetään metsäalan osaamista, mikä toteuttaa myös kansallisen metsästrategian tavoitteita. TEM esittää liitteeseen 1 sisältyvää tekstiä:

"Uusiutuvan energian direktiiviin sisältyvän, puubiomassaa koskevan kestävyyskriteeristön yksi-tyiskohtainen suunnittelu ja toimeenpano 2019 ja 2020 aikana. "

korvattavaksi seuraavalla

"Puubiomassaa koskevan kestävyyskriteeristön yksityiskohtainen suunnittelu ja toimeenpano 2019 ja 2020 aikana osana työ- ja elinkeinoministeriön johdolla tapahtuvaa uusiutuvan energian direktiivin toimeenpanoa."

Lisäksi esitetään luvun 7 (Strategian vaikutuksien arviointi) tavoitteeseen 1.3.3 esitetään täsmen-nystä

"..ja uusiutuvan energian direktiivin kestävyyskriteerit täyttävät puupolttoaineet lasketaan energi-antuotannossa jatkossakin 0-päästöisiksi uusiutuviksi energialähteiksi."

Huomioita matkailupolitiikan näkökulmasta

Matkailun kehittäminen tukee vahvasti metsästrategian visiota ja edistää strategian päämäärien 1 ja 3 saavuttamista. Metsästrategiassa huomioidaan metsiin perustuvan luontomatkailun kehittämis-tarpeet: tuotekehitys, markkinointi, viestintä, yhteistyö.

Matkailun kehittäminen edistää metsiin perustuvan monipuolisen liiketoiminnan kasvua palvelu-jen osalta ja luo mahdollisuuksia yrittäjyydelle. Onkin hieman ristiriitaista, että luontomatkailua tarkastellaan yksinomaan sosiaalisen kestävyuden näkökulmasta, eikä huomioimalla matkailualan kehityksen tarjoamaa mahdollisuutta edistää myös taloudellisesti kestävää yritystoimintaa. Esi-merkiksi Matkailudiilissä on käynnistynyt ns. Metsurit-pilottikokeilu, jonka avulla pyritään luo-maan ympärivuotista työllisyyttä pohjoisen Suomen metsureille tammi-maaliskuun aikana, jolloin olosuhteet metsurin ammatin harjoittamiseen ovat haastavat, mutta matkailualalla on työntekijä-pulaa.

Sosiaalista kestävyyttä koskevassa kirjauksessa sivulla 45 on muutenkin epäselvyyttä. Sosiaalisen kestävyuden määrittelyssä sisältävän esim. työllisyyden, mutta silti luvussa ei käsitellä työllisyyttä vaan sosiaalista kestävyyttä muuten. Epäselväksi jää, mikä tarkastelukulma lopulta on. Lukijan näkökulmasta sosiaalista kestävyyttä tarkastellaan juuri oikein sosiaalisen kestävyuden näkökul-masta, sillä taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys ovat eri asioita. Ilmeisesti käsite "talous" on kuitenkin haluttu säilyttää tiiviisti metsätalouteen liitettävänä, minkä takia sosiaalisen kestävyuden luku on jäänyt hieman epäselväksi määrittelyltään. Sivun 45

kirjaus kuuluu ”Sosiaalinen kestä-vyys sisältää työllisyyden sekä työhyvinvoinnista ja osaamisen ajantasaisuudesta huolehtimisen sekä metsien monipuolisen virkistys- ja hyvinvointikäytön turvaamisen. Tässä luvussa käsitellään sosiaalista kestävyyttä muusta kuin taloudellisesta, työllisyys- ja työhyvinvointinäkökulmasta.”

Matkailun kehittämisen näkökulmasta on relevanttia, että strategiaan on kirjattu myös kulttuurisen kestävyuden käsitteen sisällyttäminen jatkossa aiempaa tiiviimmin metsien hoitoon. Metsien ar-vostus monipuolisia aineellisia ja aineettomia (esim. elämykset) mahdollisuuksia luovana kansallisresurssina tulee omaksua ja oppia jo lapsena.

Strategiassa mainittu toimenpide luoda metsätalouden kannustejärjestelmä huomioiden monipuolisesti elinkeinojen tarpeet, on tärkeää myös matkailuelinkeinon näkökulmasta. Matkailuyritysten ja muiden metsään perustuvien elinkeinojen tarpeiden yhteensovittamiseksi on luotu sopimuskäytän-töjä. Jatkossa tulee löytää lisää ja monipuolisesti keinoja so-vittaa yhteen metsiin perustuvien elin-keinojen tarpeita (esim. maisema-arvo vs. hakkuuarvo).

Sivulla 48 on ilmoitettu lukuja ja seurantatietoa luontomatkailu kehitystä koskien. Suosittelisimme merkitsemään lukujen lähteet.

Sivulla 60 on virheellinen kirjaus. Koska lähteitä ei oltu mainittu, oli mah-dotonta tietää mihin asiakirjoihin oli viitattu.

”Työ- ja elinkeinoministeriön Suomen luontomatkailustrategia 2015-2020 (Visit Finland 2014) toteuttaa laajempaa Matkailun Tiekartta 2025 -kansallista strategiaa. Luontomatkailustrategian mukaan Suomen luonto on matkailun keskeisin vetovoimatekijä ja luonnossa liikkumisesta on tehtävä helppoa ja helposti saavutettavaa. Metsän hyvinvointia tuottavien ominaisuuksien tuotteis-taminen on strategian keskeisiä toimenpidesuosituksia.”

Korjattu muotoilu: ”Työ- ja elinkeinoministeriön Matkailun tiekartassa 2015-2025 ”Yhdessä enemmän – kasvua ja uudistumista Suomen matkailuun” on kirjattu toimenpiteinä mm. kehittää kestävä matkailua ja varmistaa matkailullisesti tärkeiden reitistöjen ja niitä tukevan infrastruktuurin toimivuus ja reittien turvallinen opastus. Tuotekehitystoiminnan painopistealueiksi on valit-tu hyvinvointi, kulttuuri, luontoon pohjautuvat kesäaktiviteetit ja talvi. Visit Finland on laatinut kullekin teemalle kehittä-misstrategian vuosille 2014-2018. Kehittämisstrategiat ovat ohjanneet Visit Finlandin tuotekehitystyötä ja linjanneet kansallisella tasolla koko elinkeinon kehittämistyön suuntaviivat ja päämäärän. Kehittämisstrategiat luotiin osittain Team Finland -kasvuohjelmien osana, eikä niitä ole tavoitteena päivittää nykymuodossaan. Matkailun tiekartta päivitetään kevääl-lä 2019. Suomen luonto on matkailun keskeinen vetovoimatekijä ja tarjoaa toimintaympäristön monille matkailupalveluille.”

Ehdottaisimme lisättäväksi sivulle 63 Metsästrategiaa toimeenpanevat useat ministeriöt –lauseella alkavaan kappaleeseen metsiin perustuvan matkailun ja virkistyskäytön vastuuministeriöt. Ehdotettu kirjaus: ”Luontomatkailun ja metsien virkistyskäytön edistämistä toimeenpannaan yhteistyös-sä työ- ja elinkeinoministeriön, ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön kesken.”

Sari Tasa
Hankepäälikkö, Biotalous, cleantech, kiertotalous -sisältötiimi

Reima Sutinen
neuvotteleva virkamies

JAKELU

Kirjaamo, maa- ja metsätalousministeriö

TIEDOKSI

Kirjaamo, työ- ja elinkeinoministeriö